

**Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje
Center for Education, Counseling and Research**

Nova cesta 4, 10 000 Zagreb, Croatia
Tel: + 385 1 2422 800, Fax: + 385 1 2422 801
E-mail: cesi@zamir.net;
Web: www.cesi.hr; www.sezamweb.net

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2006.

CESI je feministička neprofitna organizacija osnovana 8. ožujka 1997. godine, na međunarodni Dan žena, a naša misija je rad na unapređenju društvenog položaja žena u svrhu ostvarenja rodne ravnopravnosti.

Naši ciljevi su:

- promocija i zagovaranje ženskih ljudskih prava,
- osnaživanje i poboljšanje položaja žena i mladih,
- poticanje aktivnijeg uključivanja žena u sva područja društvenog života,
- promicanje rodne ravnopravnosti.

CESI su osnovale aktivistice i članice ženskih i mirovnih inicijativa koje imaju dugogodišnje iskustvo u radu sa ženama, mladima, predstavnicima i predstavnicama različitih institucija.

Upravni odbor čini 5 članica i članova koji donose odluke važne za upravljanje i strategiju, a to su Gordana Ćorić, Ivet Ćurlin, Andrea Feldman, Hrvoje Jurić, Biserka Momčinović. U CESI su tijekom ove godine bile zaposlene Gordana Obradović-Dragišić, izvršna direktorica, Sanda Malbaša, voditeljica financija, Sanja Cesar, voditeljica programa, Anamarija Gospočić, voditeljica projekta, Nataša Bijelić voditeljica projekta, Amir Hodžić, voditelj istraživanja, Tajana Broz, asistentica na projektu, Iris Valković, asistentica na projektu i Sanja Galeković, voditeljica ureda. Naši suradnici/ice na projektima u 2006. godini su bili Siniša Rodin, Snježana Vasiljević, Goran Selanec, Ana Lapčević, Vesna Kesić, Borjanka Metikoš, Gordana Simonović, Aida Bagić, Marina Perić, Vedrana Kobaš, Biserka Šavora, Mirta Dagmar Muhić, Davorka Horvatek Modrić, Suzana Ribarić i Tanja Šunjić.

Savjetodavni odbor pridonosi radu idejama i podrškom u postojećim aktivnostima, a čine ga: Vesna Kesić, Gordana Lukač-Koritnik, Ela Kurešević, Nataša Petrinjak, Gordana Simonović i Marina Škrabalo.

Ukupno je u sva tri programa direktno sudjelovalo 6400 korisnika i korisnica, od toga 3200 mladih te različitih grupa – profesora i profesorica, studenata/ica psihologije, učenica/ka srednjih škola, voditeljica nevladinih organizacija, članica političkih stranaka te predstavnica i predstavnika različitih institucija.

Programi

I. Ženska ljudska prava

Cilj programa je promocija i zagovaranje ženskih ljudskih prava te ostvarenje rodne ravnopravnosti. Ciljeve ostvarujemo sljedećim projektima i aktivnostima:

U okviru programa provodimo aktivnosti namijenjene raznim ciljanim grupama: ženama, predstavnicama i predstavnicima lokalne samouprave te članovima i članicama nevladinih udruga, sindikata i stranaka te poduzetnicama. Cilj je povećati vještine i znanja te pomoći u razvoju kapaciteta, posebno leaderskih vještina žena. Kroz suradnju s drugim udrugama i članicama Ženske mreže Hrvatske radimo na osmišljavanju i organiziranju kampanja za suzbijanje nasilja te na problemima koji se tiču diskriminacije žena. Ukupno je u aktivnostima sudjelovalo oko 500 sudionika i sudionica.

1. Projekt „Unapređenje pravnog i institucionalnog okvira rodne jednakosti“:

Cilj projekta je podizanje svijesti javnosti o neravnopravnom položaju žena te omogućavanje i stvaranje uvjeta za ostvarenje *de facto* ravnopravnosti spolova kroz učinkovitu primjenu pravnog okvira. Poseban naglasak je na osnaživanju žena u procesima donošenja odluka te na tržištu rada.

Projekt je započeo u lipnju i predstavljen je na konferenciji za novinare. Isplanirane su aktivnosti te su u prosincu održane dvodnevne edukacije za odvjetnike/ice u Zagrebu te predavanja za studente/ice Pravnog fakulteta o regulativi rodne ravnopravnosti i vrstama diskriminacije. Održan je i međunarodni seminar o rodnoj ravnopravnosti u organizaciji i suradnji s Katedrom za europsko javno pravo "Jean Monet", Pravnog fakulteta u Zagrebu. U rujnu je održana tribina o političkoj participaciji žena u sklopu seminara „Žene liderice u lokalnim zajednicama“ na kojoj su gostovale vodeće političarke aktivne u radu na ženskim ljudskim pravima.

Također smo u rujnu započele s provođenjem dvaju istraživanja o statusu žena na tržištu rada te prve korake za istraživanje rada i funkcioniranja institucionalnih mehanizama za rodnu ravnopravnost. Ujedno se radi analiza sudskih odluka. Aktivnosti se nastavljaju i u 2007. godini te uz edukaciju i analize dokumenata i zakona, provest ćemo i kampanju za pitanja rodne jednakosti s ciljem osvještavanja javnosti o postojanju mehanizama te poticanja primjene zakona i sudske prakse u slučajevima diskriminacije na radu.

2. Projekt „Žene i vođenje“

Druga grupa sudionica projekta "Žene i vođenje" (započetog u 2006.) sudjelovala je na završnom „follow-up“ seminaru u Zagrebu na kojem je podijelila iskustva o provedenim akcijama u svojim udrugama i zajednicama te progovorila o koristima ovakve edukacije za njih osobno, kao i o problemima kojima se bave. Nekima je pomoglo da poboljšaju vještine za javni nastup i medijsku vidljivost, druge su osigurale prostor za rad u vlasništvu pod povoljnijim uvjetima korištenja, radile na pravima pacijenata, dječjim pravima, problemima osoba s invaliditetom, ruralnim ženama te uspostavile nove projekte i međusobnu suradnju udruga, sindikata i političkih stranaka. Ovaj projekt je ujedno uključen kao „best practices“ u studiju o

Aktivnom građanstvu koju je izradio Directorate General Education and Culture of the EU.

Osigurale smo sredstva za novi ciklus edukacije za projekt edukacije žena liderica, koja je započela s treningom u studenom za 22 sudionice, ovaj put žene aktivne u političkim strankama.

Žene liderice u lokalnim zajednicama (3. grupa)

U projektu sudjeluju 22 političarke iz 10 parlamentarnih stranaka (Hrvatska demokratska zajednica, Hrvatska socijalno-liberalna stranka, Socijaldemokratska partija, Stranka demokratske akcije, Hrvatska narodna stranka, Demokratski centar, Primorsko-goranski savez, Istarski demokratski sabor, Hrvatska stranka umirovljenika i Hrvatska seljačka stranka). Sudionice projekta dužnosnice su u lokalnim ograncima svojih stranaka te dužnosnice u lokalnoj i područnoj samoupravi. Prilikom izbora sudionica vodile smo i računa o regionalnoj zastupljenosti tako da sudionice dolaze iz Zagreba, Garešnice, Đurđevca, Svete Nedelje, Velike Gorice, Belog Manastira, Vinkovaca, Splita, Šibenika, Dubrovnika, Umaga, Rovinja, Pule, Rijeke, Valpova i Belišća.

Primarna aktivnost prvog dijela projekta koji se provodio u 2006. godini bila je edukacija sudionica u svrhu njihovog osposobljavanja za drugi dio projekta koji obuhvaća njihove terenske aktivnosti – lokalne seminare i lokalne akcije. U studenom, u Krapinskim Toplicama održan je edukacijski seminar na principu treninga za trenerice. Tijekom seminara sudionice su stekle osnovna znanja iz komunikacijskih i prezentacijskih vještina, ženskih ljudskih prava i rodne ravnopravnosti te tehnika moći i dominacije i uspostave i održavanja mreža. Treninge su vodile hrvatske trenerice Borjanka Metikoš, Gordana Obradović-Dragišić i Sanja Cesar te trenerice Norveške radničke stranke Rannei Mesloe i Anne Catharine Berger. Seminaru su kao gošće prisustvovala veleposlanica Kraljevine Norveške u Hrvatskoj Elisabeth Walaas i regionalna koordinatorica programa „Women Can Do It“, Ana Popovicki.

3. Javno zagovaranje i medijska kampanja

Kampanja za promociju i provođenje politike jednakih mogućnosti

U prvoj fazi odlučile smo analizirati nekoliko zakona koji se tiču ravnopravnosti spolova te vidjeti jesu li usklađeni s Zakonom o ravnopravnosti spolova te je li sam Zakon o ravnopravnosti spolova moguće provesti. Formirale smo radnu grupu u kojoj su, uz članice CESI sudjelovale i Snježana Vasiljević s Pravnog Fakulteta u Zagrebu, Katedre za europsko javno pravo i Katarina Ivanković Knežević, pravnica i stručna suradnica Ureda za ravnopravnost spolova. Radna grupa održala je četiri sastanka na kojima su dogovoreni ciljevi analize, podijeljeni poslovi, predstavljeni nacrti izvještaja te na kraju izrađene preporuke. Završni dokument tiskan je u 500 primjeraka te poslan na 300 adresa predstavnika različitih institucija za ljudska prava, članovima odbora i povjerenstava, sucima i odvjetnicima te se nastavlja dalje koristiti i dijeliti putem edukacija i predavanja.

Analiza koju su suradnice napravile obrađuje međunarodnu zaštitu prava žena, usklađivanjem hrvatskog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU te trenutnom razinom zaštite žena u RH. U dijelu analize koji se bavi zakonodavstvom RH naglasak je na političkim pravima žena te je u okviru toga napravljena anketa provedena

među parlamentarnim strankama. Od 11 poslanih dopisa dobile smo odgovore od 5 stranaka te je analiza njihovih odgovora dio preporuka brošure.

Sudjelovale smo na okruglim stolovima, konferencijama za novinare, predstavljanjima izvještaja, projekata i aktivnosti, sastancima koje je organizirao CESI, ali i druge udruge, Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH, Saborski odbor za ravnopravnost spolova, sastancima Gradskog povjerenstva za ravnopravnost spolova, radnim skupinama za izmjenu praksi, regulativa i zakona. Na poziv Saborskog odbora za ravnopravnost spolova predstavljale smo izvještaj ŽMH na sjednici Odbora povodom Dana žena.

25. studenog, prigodom obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv nasilja protiv žena, sudjelovale smo u radu te održale prezentaciju na okruglom stolu koji je u Hrvatskom Saboru organizirao Odbor za ravnopravnost spolova, Ured za ravnopravnost spolova i Ženska soba ispred Ženske mreže na temu : „Prijedlozi promjena vezani uz seksualno nasilje: promjene zakona, zaštita žrtava i razvoj preventivskih programa“. Prijedlozi promjena su rezultat rada ženskih grupa u suradnji s institucijama, a namjera je da taj dokument posluži kao osnova za raspravu koja bi dovela do unaprjeđivanja i poboljšanja postojećih zakona u svrhu zaštite žrtava te podnošenja prijava, procesuiranja i sankcioniranja počinitelja takvih oblika nasilja; ustanovljavanja sustavnih i učinkovitih mehanizama zaštite i pomoći žrtvama te donošenja i implementacije preventivskih programa protiv seksualnog nasilja u svim segmentima društva.

Aktivno smo sudjelovale u akciji Ženske mreže „Zaboravljeni femicid – komemoracija za žene žrtve inkvizicije“ kojom smo željele odati počast nevinim ženama koje je spalila Sveta inkvizicija na mjestu gdje je spaljena zadnja žena koja je u Zagrebu optužena kao vještica.

Zajedno s predstavnicama organizacija **Centra za reproduktivna prava** iz New Yorka i **InterRights** iz Londona, radile smo na prikupljanju informacija o postojećim programima zdravstvene/seksualne edukacije i politikama vezanim uz obrazovanje, rodnu ravnopravnost te reproduktivna i seksualna prava i zdravlje s ciljem ispitivanja situacije vezane uz pružanje informacija te edukaciju mladih o seksualnosti i zaštiti reproduktivnog zdravlja te osmišljavanja eventualnih daljnjih akcija.

Kao članice međunarodnih mreža sudjelovale smo na edukacijama i sastancima ASTRA – regionalne mreže za seksualna i reproduktivna prava zemalja jugoistočne Europe.

Predstavnica CESI, Sanja Cesar govorila je o stanju seksualnih i reproduktivnih prava u Hrvatskoj na Javnoj raspravi u Europskom parlamentu koju su na temu seksualnih i reproduktivnih prava u Europi organizirali zastupnici/ice Parlamenta i ASTRA Mreža.

Predstavnik CESI, Amir Hodžić održao je izlaganje „Školska seksualna edukacija – potrebe i prioriteti u zemljama Balkana“ na Konferenciji „Seksualnost mladih i seksualna edukacija u kontekstu prevencije HIV/AIDS-a u Evropi, osobito u centralnoj i istočnoj Evropi“ održanoj u rujnu 2006. u Varšavi, u organizaciji Ženske mreže za seksualno i reproduktivno zdravlje u centralnoj i istočnoj Europi (ASTRA) i Poljske federacije za žene i planiranje obitelji. Konferencijski zapisnik dostupan je na internetskoj stranici ASTRA NETWORK.

4. Feministička ljetna škola (FLJuŠ)

Održana je i peta Feministička ljetna škola Ženske mreže Hrvatske u Stubičkim Toplicama od 25. do 30. rujna 2006. za 16 sudionica iz organizacija članica Ženske mreže. Edukacije su provele stručnjakinje CESI, Centra za ženske studije, Centra za žene ROSA i Ženske sobe koje ujedno čine i Organizacijski tim Fljuš-a.

Sudionice škole su bile podijeljene u dvije grupe: naprednu i početnu. Naprednu grupu činile su sudionice koje su prošle godine sačinjavale početnu grupu. U početnoj su grupi obrađivane teme: rod i identiteti, osnovni aspekti feminizma, povijest ženskog organiziranja u Hrvatskoj, nasilje protiv žena, savjetodavni rad sa ženama, sestrinstvo i solidarnost te aktivizam. Napredna grupa je prošla teme: tijelo, tijelo i pornografija, seksualno nasilje, prostitucija, seks i mediji, seksualnost žena, seksualna prava i seksualna edukacija. Evaluacije su pokazale da je seminar bio vrlo uspješan.

II. Senzibilizacija za pitanja roda i spola

Ciljevi:

Cilj programa je unaprijediti odnose među spolovima/rodovima kroz senzibilizaciju mladih za vrijednosti nenasilja i rodne ravnopravnosti te:

- Razvijanje znanja i vještina kroz izvaninstitucionalne edukacijske programe.
- Povećanje stručnog znanja i sposobnosti profesionalaca/ki koji rade s mladima.
- Informiranje javnosti o problemima mladih vezanima uz seksualnost i nasilje.
- Zagovaranje uvođenja rodne perspektive u javne politike koje se odnose na mlade u području obrazovanja i ljudskih prava.

Korisnice i korisnici

Edukacijskim aktivnostima izravno je obuhvaćeno oko 2900 mladih u gradskim i seoskim sredinama te smo na taj način utjecale na prepoznavanje nasilnih obrazaca ponašanja u vezama te unaprjeđenje vještina potrebnih za uspostavljanje kvalitetnih veza. U istraživanje nasilja u vezama uključeno je oko 1000 mladih iz 42 škole. Radimo na unaprjeđivanju znanja i vještina stručnjaka/inja te smo u proteklom periodu osposobile 20 profesora/ica za provođenje preventivnog programa putem seminara i radionica u RH, informirale smo o programu oko stotinjak profesora/ica na stručnim skupovima te educirale šezdesetak studenata/ica psihologije koji će u svom budućem radu biti u poziciji raditi s mladima. Proširile smo svoja znanja i u suradnji s drugim organizacijama iz regije, tako da je u Beogradu osposobljeno dvadesetak studentica za rad s mladima na pitanjima rodne ravnopravnosti i rodno uvjetovanog nasilja.

Sastavni dio projekta je bio osnaživanje i edukacija već uspostavljene mreže CESI suradnica/ka koji rade u školama što smo provele kroz dodatnu edukaciju te njihovo uključivanje u neke druge aktivnosti. Internetska stranica SeZaM imala je oko 100.000 posjeta te omogućava mladima i postavljanje pitanja tako da su CESI suradnice/ici pružili podršku, savjete i dodatne informacije za oko 300 mladih.

Putem kampanje 16 dana aktivizma i medijske promocije koju smo provodile u suradnji sa školama radili smo na senzibilizaciji mladih i kod njih razvijale svijest o

odgovornosti i potrebi uklanjanja rodni stereotipa i ostalih uzroka rodno uvjetovanog nasilja. Tijekom kampanje o problemima nasilja u vezama putem letaka, plakata i postera informirano je više od 10 000 učenica/ika, roditelja i profesorica/a. Različitim aktivnostima te putem medija promoviramo uspješne načine rada na prevenciji nasilja te na taj način omogućavamo većem broju škola provođenje aktivnosti koje su se pokazale uspješnima. Tako smo u periodu provođenja projekta uključile više od 20 škola u provođenje programa prevencije, a još ih je dvadesetak informirano o našem radu i programu.

Istraživanje

U okviru programa ispitani su stavovi, prepoznavanje i razumijevanje nasilja u vezama na oko 1014 učenica i učenika srednjih škola te njegova povezanost s drugim faktorima kao što je nasilje u obitelji, školi i lokalnoj zajednici. Cilj istraživanja je dobiti uvide u kompleksnost, kontekste i značenja rodno uvjetovanog nasilja u adolescentskoj populaciji, a u svrhu boljeg razumijevanja potreba i problema mladih vezanih uz probleme nasilnog ponašanja u vezama te kreiranja što kvalitetnijih edukacijsko-preventivnih programa.

U tijeku je obrada i interpretacija podataka, a prezentacija rezultata i promocija publikacije predviđeni su za jesen 2007. godine.

Za provođenje istraživanja dobivena su odobrenja od Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta te Zavoda za školstvo.

Edukacija edukatora/ica

- U radu **seminara „PREVENCIJA NASILJA U ADOLESCENTSKIM VEZAMA“** sudjelovali su stručni suradnici i suradnice u srednjim školama, srednjoškolske profesorice stručnih predmeta (sociologija, etika, biologija, hrvatski jezik i književnost) i odgajatelj/ice u učeničkim domovima i domovima za odgoj djece i mladeži. Sudionice/i rade u sljedećim gradovima: Pula, Zadar, Slavonski Brod, Zagreb, Split, Sinj, Pakrac, Šibenik, Varaždin, Čakovec, Rijeka i Karlovac.

Cilj seminara bio je unaprjeđenje znanja i vještina potrebnih za provođenje preventivnog programa, kao i poticanje na aktivnije uključivanje u prevenciju nasilja u adolescentskim vezama, kroz prepoznavanje i razumijevanje nasilja u adolescentskim vezama te upozoravanje na važnost prevencije.

- U Beogradu smo održale seminar za **edukaciju "peer" edukatora/ica na temu „Rodno uvjetovano nasilje“**, a u sklopu projekta „Kreni od sebe“ Autonomnog ženskog centra. U radu seminara sudjelovalo je 20 osoba s beogradskih fakulteta. Glavni ciljevi seminara bili su podizanje razine opće i specifične informiranosti i znanja o temama rodno uvjetovanog nasilja i rodne ravnopravnosti te razvijanje vještina neophodnih za daljnje izvođenje edukativnih radionica.

Kao rezultat ovog seminara formirana je vrlo motivirana grupa budućih "peer" edukatora/ica te je osposobljena za daljnji rad s mladima na temu rodno uvjetovanog nasilja uz korištenje različitih metoda i tehnika interaktivnog rada.

Dogovoren je nastavak suradnje i supervizija rada grupe "peer" edukatora/ica koji su nastavili raditi kroz tribine i radionice sa studenticama/ima u Beogradu i okolici.

- **Dodatna edukacija** o rodno uvjetovanom nasilju održana je za grupu stručnica i profesora/ica koje s CESI surađuju već neko vrijeme na različitim projektima. Jedan od ciljeva ovog seminara bio je pružanje informacija o problemu trgovine ljudima u širem kontekstu rodno uvjetovanog nasilja, kao i razrada

edukacijsko-preventivnih aktivnosti na ovu temu, kako za učenice/ke, tako i za roditelje. Također, rad seminara uključivao je i dio vezan uz istraživanje prepoznavanja rodno uvjetovanog nasilja, a tijekom seminara sudionice/ici su predstavili svoj dosadašnji rad na provođenju edukacijsko-preventivnih aktivnosti, razmijenili iskustva te su postignuti preliminarni dogovori za suradnju sa školama u okviru kampanje 16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama, s fokusom na prevenciju nasilja u adolescentskim vezama.

➤ Radionice

* Uži tim CESI provodi radionice na pozive institucija, škola, učeničkih domova, klubova mladih i sl. Tako su održane dvije radionice „Prevencija nasilja u adolescentskim vezama“ za 61 studenticu/a psihologije na Hrvatskim studijima u okviru kolegija Razvojna psihologija.

* U okviru stručnog usavršavanja profesora/ica u provođenju programa prevencije neprihvatljivog ponašanja u suradnji sa Zavodom za školstvo organiziran je stručni skup „Nasilje među djecom i nad djecom“ u okviru kojeg smo provele prezentaciju programa i radionicu za stotinjak predstavnika/ica odgojno – obrazovnih institucija iz Zagrebačke županije.

*Nakon završenog seminara „PREVENCIJA NASILJA U ADOLESCENTSKIM VEZAMA“ polaznici/ice su počeli s uključivanjem naučenih sadržaja u svoj rad te vode radionice i organiziraju druge aktivnosti s ciljem prevencije nasilja u vezama. Povratne informacije koje dobivamo pokazuju da većina polaznica i polaznika provodi program kroz sljedeće aktivnosti:

- edukacija vršnjačkih edukatorica i edukatora, radionice, predavanja, rad s učeničkim vijećem,
- ankete, istraživanja,
- savjetodavni rad sa djevojkama koje su u nasilnim vezama,
- školski projekti i sudjelovanje na državnim smotrama,
- rad s roditeljima (roditeljski sastanci, tribine) i profesoricama/ima,
- prezentacija projekta u drugim školama, knjižnicama za mlade, na stručnim skupovima, lokalnim radio postajama i u lokalnom tisku.

Ostvarene su suradnje s lokalnom zajednicom – gradskim poglavarstvima, povjerenstvima za ravnopravnost spolova, kazalištima i Centrima za socijalnu skrb, ženskim i udrugama mladih...

*Osim toga, suradnice CESI su provele dvadesetak radionica i predavanja u različitim srednjim školama u RH na temu prevencije nasilja u adolescentskim vezama, seksualnih prava, zaštite reproduktivnog zdravlja te seksualnosti adolescenata i adolescentica.

Izdavaštvo

Drugo izdanje priručnika „Bolje spriječiti nego liječiti – Prevencija nasilja u adolescentskim vezama“ tiskano je u 1000 primjeraka i u tijeku je distribucija školama, institucijama koje rade s mladima te udrugama. Priručnik je vrlo tražen te smo dobile jako dobre povratne informacije o njegovoj kvaliteti i primjeni.

Internetska stranica SeZaM i "on-line" savjetovanje

Internetska stranica SeZaM je promijenila domenu, a nova adresa je www.sezamweb.net. Stranica je redizajnirana i upotpunjena novim sadržajima: kutak za roditelje, kutak za edukatore/ice te CESI edukacijski materijali za preuzimanje.

Internetska stranica je imala oko 100.000 posjeta, a savjete je dobilo oko 300 mladih.

Pitanja koja mladi postavljaju putem elektroničke pošte na internetskoj stranici SeZaM dobar su pokazatelj nedovoljne informiranosti, netočnih uvida, kao i predrasuda i zbunjenosti o temama kao što su seksualnost, kontracepcija, spolno prenosive infekcije, emocionalne i psihološke dimenzije seksualnosti, nasilje ...

Kampanja

Da bismo privukle pažnju medija i senzibilizirale širu javnost na važnost prevencije nasilja u adolescentskim vezama u okviru kampanje „16 dana aktivizma“ u suradnji sa školama bavile smo se temom nasilja u vezama.

U tom je periodu u dvadesetak škola u različitim edukacijskim aktivnostima sudjelovalo oko 1500 učenica i učenika, izrađeni su brojni plakati i likovni radovi koji su izloženi u više škola u gradu, u trgovinama i gradskim knjižnicama (npr. u Velikoj Gorici, Požegi). Provedene su ulične akcije na kojima su izvođeni performansi, dijeljeni letci i ostali materijali te organizirane press konferencije i prezentacije projekta. Osim toga dio škola je proizveo i vlastite materijale, a na satovima hrvatskog jezika i književnosti mladi su pisali tekstove i pjesme, dok su na satovima likovnog nastali crteži i slike koji su kasnije izloženi. Članice i članovi dramske grupe osmišljavali su predstave te uz pomoć stručnjakinja održali forum kazalište na temu nasilja u vezama. Informacije o kampanji i provedenim aktivnostima mogu se naći na internetskim stranicama škola i u školskim listovima. Dio škola dobio je i financijsku pomoć za kupovinu materijala.

U svakoj školi je u provođenju aktivnosti sudjelovalo više profesora i profesorica koji se bave područjem etike, likovne umjetnosti i dizajna, psihologije, pedagogije, hrvatskog jezika i književnosti, knjižničarke, ravnateljci ...

Zagovaranje i javna politika

U 2006. godini nastavljena je i kampanja koja ima za cilj uvođenje adekvatne edukacije o seksualnosti i ravnopravnosti spolova u škole putem okruglih stolova, radnih diskusija, kontinuiranog praćenja rada nadležnih državnih institucija, formuliranja preporuka i medijske promocije.

- Sudjelovale smo na različitim okruglim stolovima i tribinama s temama nasilja, spolne/rodne ravnopravnosti, ljudskih prava.
- Suradujemo sa stručnjacima, ustanovama i službama na poslovima od interesa za udruhu.
- Putem medija smo upoznale javnost o posebnim potrebama i problemima mladih vezanim uz poštivanje njihovih prava, nasilje i seksualnost.

III. Program „Podrška, edukacija i razvoj civilnih inicijativa“

Ciljevi projekta:

- osnaživanje i podrška ženskih grupa, civilnih inicijativa i pojedinki,

- razmjena informacija te povezivanje uključivanjem u mreže i koalicije,
- poticanje suradnje neprofitnog sektora i lokalnih vlasti u svrhu rješavanja zajedničkih problema.

Kroz ovaj program radimo na pružanju podrške udrugama u osmišljavanju njihovih aktivnosti, financijskim pitanjima, planiranju aktivnosti te većoj vidljivosti civilnog društva.

1. Projekt „Aktivni, vidljivi i osnaženi“

Projekt „**Aktivni, vidljivi i osnaženi**“ nastao je u partnerstvu s još četiri organizacije - Ženskom mrežom Hrvatske, Udrugom žena Vukovar, CGI – Centrom za građanske inicijative Poreč, Udruženjem za mir i ljudska prava „Baranja“. Cilj projekta je promocija vrijednosti civilnog društva i povećanje vidljivosti rada organizacija civilnog društva u široj javnosti. Glavna aktivnost projekta je produkcija tridesetminutnog dokumentarnog filma i promocija filma u Zagrebu, Rijeci, Puli, Splitu, Osijeku i Vukovaru. „VIDI MENE!“ je dokumentarni film u kojem predstavnice i predstavnici nevladinih organizacija govore o svom osobnom angažmanu u civilnom sektoru, motivima rada, problemima koje pokušavaju riješiti te načinu na koji se svojim radom zalažu za vrijednosti demokracije, tolerancije, mira, nenasilja, ravnopravnosti spolova.

Filmom želimo pokazati da postoje pojedinke i pojedinci koji su se odlučili uključiti u rad na izgradnji mira, suživota, zaštiti okoliša, zaštiti prava osoba s posebnim potrebama, promociji i zaštiti prava na izbor, zaštiti djece, pomoći siromašnima, poboljšanju ljudskih prava azilanta te promociji i zaštiti ženskih prava kroz rad nevladinih udruga.

Svečana promocija održana je u veljači u Zagrebu, a ostale promocije organizirane su u suradnji s udrugama i institucijama u Splitu, Puli, Pazinu, Osijeku, Vukovaru, Rijeci, Ivanić gradu, Karlovcu, Umagu, Malom Lošinj, Slavonskom Brodu, Daruvaru, Belom Manastiru, Opatiji, Sisku, Požegi, Velikoj Gorici. Film je prikazan na drugom programu HTV-a.

U nastajanju filma sudjelovali su pojedinci i udruge s raznih područja Hrvatske: udruga RODA, ZELENA AKCIJA, ZAGREBAČKI BOKCI, RAND – Regionalna adresa za nenasilno djelovanje/LUČ Berak, DODIR – Hrvatska udruga gluhoslijepih osoba, MIROVNI ANGAŽMAN UČESNIKA RATA, CMS – CENTAR ZA MIROVNE STUDIJE, ŽMH – Ženska mreža Hrvatske.

Film „**VIDI MENE!**“ je vidjelo preko 3000 osoba na organiziranim promocijama u domovima kulture, srednjim i osnovnim školama te centrima za kulturu, na javnim akcijama te u sklopu programa festivala „Dani hrvatskog filma“.

Nakon promocija smo organizirale javne diskusije o utjecaju NVO-a u društvu, o suradnji civilnog sektora i ostalih dionika, o volonterskom angažmanu pojedinaca i pojedinki u NVO-ima, o percepciji udruga u društvu.

CESI ima razvijenu suradnju sa srednjim školama i učeničkim domovima, pa je film također prikazan u 40 srednjih škola na satovima etike, politike i gospodarstva te na učeničkim vijećima.

Kako je projekt imao dobru medijsku promociju u tiskanim medijima, radio i TV stanicama te je bio prikazan jednom na HTV-u i nekoliko puta na OTV-u, broj indirektnih korisnika/ica ovoga projekta je oko 500.000.

Nastavit ćemo s promocijom filma u suradnji s udrugama, školama i klubovima mladih s ciljem upoznavanja građana i građanki s aktivizmom, a slat ćemo ga i na festivale dokumentarnog filma.

2. Edukacije i konzultacije

Pružale smo potporu udrugama u organizacijskom i/ili financijskom razvoju i održivosti kroz savjetovanje i to za udruhu Mobbing, Žensku sobu, Centar za ženske studije, Rand, Delfin i druge.

Kao članica TREF-a i radne grupe za dobro upravljanje, Gordana Obradović je sudjelovala u izradi smjernica za dobro upravljanje prilagođenih situaciji u Hrvatskoj.

Anamarija Gospočić je kao suvoditeljica radionice „Razvoj brand-a u organizacijama civilnog društva“ sudjelovala na konferenciji o načinima prikupljanja sredstava „Vaš dio kolača“ u organizaciji AED/USAID-a.

MREŽE I SURADNJA

CESI je član **Ženske mreže Hrvatske** i aktivno je uključen u različite aktivnosti, od sudjelovanja na regionalnim sastancima do uključivanja u akcije i kampanje na nacionalnom i regionalnom nivou. Redovito sudjelujemo na regionalnim sastancima Ženske mreže Hrvatske, kao i na sastancima koordinatorica te planiramo akcije i zajedničke aktivnosti. Izvršna direktorica CESI je jedna od koordinatorica ŽMH.

Aktivnosti Ženske mreže odvijaju se na nekoliko područja: rodno osviješteno obrazovanje gdje se zahtijevaju promjene stereotipnog i patrijarhalnog načina prikazivanja rodnih uloga u školskim udžbenicima, uključivanje edukacije o ljudskim pravima, nasilju, toleranciji i poštivanju različitosti, obilježavanje 25. studenog kao Međunarodnog dana protiv nasilja nad ženama, što je ujedno i početak 16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama te promocija i zaštita ženskih prava kroz akcije i medijsku kampanju.

Ženska mreža Hrvatske je postala članica **Europskog ženskog lobija** – mreže od preko 4000 europskih ženskih organizacija.

Regionalne i međunarodne mreže

ASTRA Network je regionalna mreža koja želi senzibilizirati javnost i osigurati da pitanje reproduktivnih i seksualnih prava i zdravlja žena u centralnoj i istočnoj Europi dobije odgovarajuću pažnju i bude prepoznato kao jedan od prioriteta na međunarodnom i regionalnom planu.

WGNRR - *The Women's Global Network for Reproductive Rights* je međunarodna mreža koju čine grupe i osobe koje se zalažu za priznavanje i zaštitu reproduktivnih prava žena. Mreža je osnovana 1978. i ima 853 članice iz 157 zemalja sa svih kontinenata.

Mreža za suradnju u obrazovanju jugoistočne Europe (South East European Educational Cooperation Network) je projekt u okviru Pakta o stabilnosti, a ima za

cilj uspostavljanje baze podataka koja će omogućiti protok informacija o razvoju obrazovanja i obrazovnih sistema u jugoistočnoj Europi.

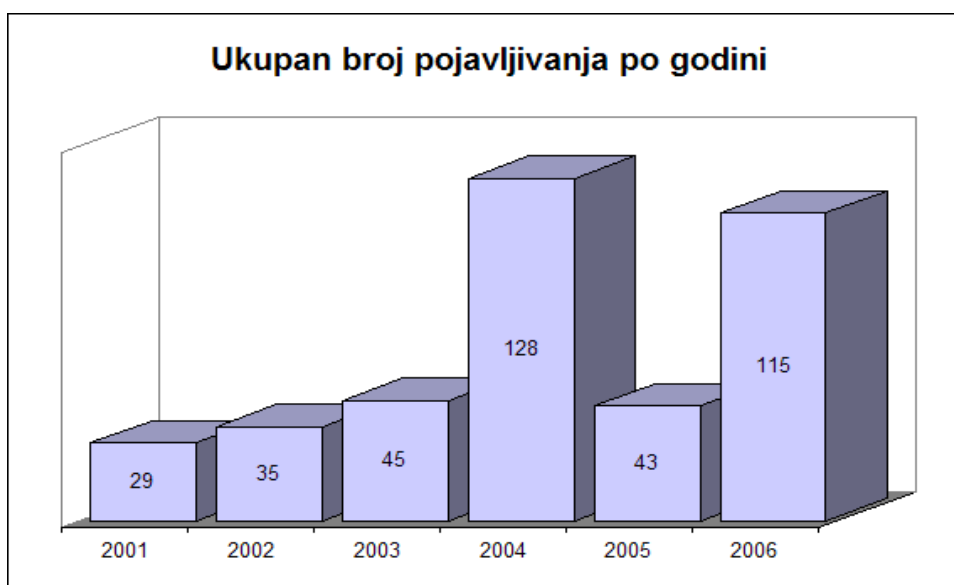
The Network of East – West Women je mreža osnovana 1991. godine i ima poseban konzultativni status u Ekonomskom i Socijalnom vijeću UN-a. CESI je član od 2002. godine. NEWW koordinira istraživanja i javno zagovaranje koje podržava ravnopravnost žena i njihovo potpuno sudjelovanje u svim područjima javnog i privatnog života.

ENAWA je mreža 30 organizacija koja promovira ideju Pekinškog plana akcije, osigurava feminističku analizu različitih medija i razmjenu informacija među ženama, a aktivnostima pokriva razna područja kao što su edukacija, zdravlje i održivi razvoj.

Mediji

Pratile smo dnevni tisak, televiziju, radio, tjednike i mjesečnike, uključujući i lokalna izdanja te lokalne televizijske i radio postaje, a izvještaj je koncipiran na temelju članaka koje posjedujemo u svojoj arhivi te internom sistemu praćenja pojavljivanja u medijima (kalendar aktivnosti).

Prema našim podacima, u odnosu na 2005. godinu frekventnost pojavljivanja u medijima 2006. se povećala za 37%. Od svih medija najviše pojavljivanja je na radiju i to na Radiju 101 (6), a od televizijskih postaja na HTV-u (4) i OTV-u (4). Od tiskanih medija najviše pojavljivanja je u Jutarnjem listu (4), a od elektroničkih medija na Zamirzine-u (5).

Organizacijski razvoj i razvoj ljudskih potencijala

CESI je tijekom 2006. godine nastavio provoditi plan treninga i razvoja organizacije. Tako smo ujesen održale planiranje aktivnosti za 2006. godinu te usklađivanje s ciljevima iz strateškog plana. Planiranje je u Zagrebu facilitirala konzultantica Marina Škrabalo iz MAP savjetovanja.

Upravni odbor kao vanjsko neovisno tijelo, na inicijativu samih članica i zaposlenica CESI i konzultativnih radionica s Natašom Škrbić, uspostavljen je u prvoj polovini godine. Potvrdila ga je Skupština, a održava redovite sjednice.

U drugom dijelu godine organizirale smo radionicu i započele proces definiranja odgovornosti i praćenja radne uspješnosti zaposlenih osoba uz vanjsku konzultantsku pomoć Jasne Belamarić. Postignut je konsenzus oko toga što su nam ciljevi, način davanja „feedbacka“ te na koji ćemo način nastaviti rad u 2007.

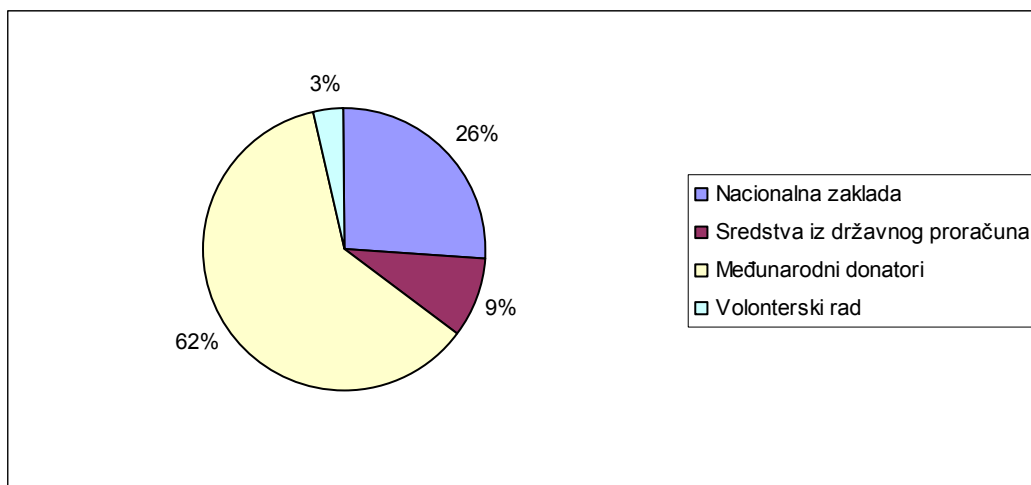
Redovito smo održavale naše internetske stranice te ih nadopunjavale vijestima o našim aktivnosti, ali i aktualnim ženskim pitanjima.

Osim toga aktivno smo sudjelovale na različitim seminarima, skupovima, konferencijama, akcijama koje su organizirane u Hrvatskoj i inozemstvu:

- ❑ „Fundraising“ konferencija u organizaciji AED-a u Zagrebu
- ❑ Okrugli stol „Žene na rukovodećim pozicijama i pojam 'staklenog stropa'“ u organizaciji internetskog portala MojPosao
- ❑ Međunarodna konferencija koju je organizirao UNIFEM „Demistification of the EU Law on Gender Equality“ u Istanbulu.
- ❑ Okrugli stol "Žene za mir" u organizaciji Centra za mirovne studije i Ureda za ravnopravnost spolova,
- ❑ „Femfest“ u Zagrebu
- ❑ „Svjetski dan zdravlja“ – Gradski ured za zdravstvo Zagreb
- ❑ Policijska uprava – „Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama“
- ❑ Otvoreno društvo Hrvatska: Tribina o djelovanju katoličke crkve u Hrvatskoj na području obitelji
- ❑ Babe – Presentacija istraživanja o vidljivosti civilnog društva
- ❑ IDEMO predstavljanje istraživanja „Indeks otvorenosti društva“
- ❑ EC i Ministarstvo financija – "Implementation of grant contracts under CARDS"
- ❑ Zamir, „Uvod u ICT društvo“
- ❑ Care - regionalna konferencija „Socijalno poduzetništvo“
- ❑ Care International – „Gender Mainstreaming Seminar“
- ❑ HHO, Ljetna škola ljudskih prava

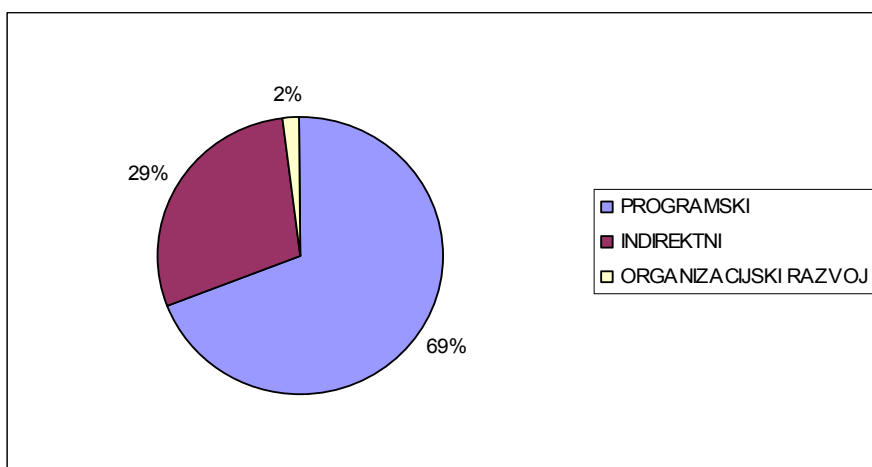
FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ ZA 2006. GODINU

PRIHODI	HRK	EURO
1. Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva	573.410,00	78.067
2. Delegacija Europske komisije	354.300,00	48.236
3. Norwegian People's Aid	286.570,00	39.015
4. Sredstva iz državnog proračuna i proračuna lokalne samouprave	201.430,00	27.424
6. CARE International	198.000,00	26.957
5. Balkan Trust for Democracy Fund	190.000,00	25.868
7. AED/USAID	159.570,00	21.725
8. Veleposlanstvo Finske	58.220,00	7.926
9. OSI Hrvatska	57.130,00	7.778
10. Center for Reproductive Rights, NY	37.480,00	5.103
11. OSCE	15.310,00	2.084
12. Vlastita sredstva	4.700,00	640
13. Ostali prihodi	8.420,00	1.146
UKUPNI PRIHODI	2.144.540,00	291.970
14. Volonterski rad	72.000,00	9.802

RASHODI	HRK	EURO
1. PROGRAMSKI TROŠKOVI		
Programsko osoblje	392.350,00	53.417
Edukacijske aktivnosti	241.460,00	32.874
Putni troškovi	50.630,00	6.893
Izdavaštvo	83.790,00	11.408
Film	157.310,00	21.417
Istraživanje	34.260,00	4.664
WEB	10.580,00	1.440
Evaluacija	4.200,00	572
UKUPNO	974.580,00	132.685

2.	INDIREKTNI		-
	Administrativno osoblje	210.550,00	28.665
	Najamnina i režije	40.110,00	5.461
	Komunikacijski troškovi	21.030,00	2.863
	Administrativni troškovi	37.200,00	5.065
	Troškovi opreme i održavanja	67.220,00	9.152
	Financijske revizije	33.990,00	4.628
	Ostali troškovi	4.940,00	673
	UKUPNO	415.040,00	56.506
3.	ORGANIZACIJSKI RAZVOJ	26.640,00	3.627
	UKUPNI TROŠKOVI	1.416.260,00	192.817

Ukupni prihod CESI u 2006. godini je 2.144.544,00 kn, 1.416.258,00 kn te višak prihoda iznosi 728.286,00 kn i koristit će se u 2007. za troškove tekućeg razdoblja. Bilanca na 31. 12. 2005. iznosi 651.761,43 kn.

U 2006. naš rad financijski su podržali:

Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva
 Delegacija Europske komisije u hrvatskoj
 Norwegian People's Aid
 CARE International,
 Balkan Trust for Democracy Fund,
 AED/USAID,
 Veleposlanstvo Finske,
 Open Society Institute Hrvatska,
 Center for Reproductive Rights, New York,
 OSCE Zagreb,
 Grad Zagreb, Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje,
 Grad Velika Gorica,
 Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa,
 Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH.